

Byer, som bjergtager

Berlingske Tidende 11. september 2006, 2 sektion, magasin, side 7

Arkitektur. Tag over hovedet til de millioner af kinesere, som flytter fra land til by, er noget af en mundfuld. Den Danske Pavillon ved den 10. internationale Arkitekturbienale i Venedig viser interessante forsøg på at tackle den udfordring, befolkningstilvæksten og kampen om ressourcerne stiller os overfor, og dermed bliver Den Danske Pavillon en begavet reaktion på biennialens overordnede tema.

Af Torben Weirup

VENEDIG: Der findes en gammel vittighed, der går ud på, at der er krig mellem Kina og Rusland, og den første dag tager Rusland 100.000 krigsfanger, og det er jo vældig flot. Dagen efter dobbelt så mange, og det er også imponerende. På tredjedagen har Rusland så taget så mange krigsfanger, at det må overgive sig. Kinas globale betydning er hastigt voksende, landets økonomiske vækstrate er frygtindgydende, dets politiske betydning stærkt stigende, og som det 21. århundrede bliver ældre, bliver Kinas rolle afgørende for verdens økonomiske og sikkerhedspolitiske struktur. Den kinesiske ledelses vision går ikke længere ud på at holde befolkningen nede i landdistrikterne og i almindelig uvidenhed. Landet, der godt nok er voldsomt meget større end USA, uddanner årligt dobbelt så mange ingeniører som amerikanerne, den kinesiske middelklasse er også voksende, og den trækker et massivt spor af shoppingcentre gennem landet.

Det er i denne sammenhæng ikke umuligt at sende en venlig tanke til regimets etbarnspolitik fra 1977 – personlige tragedier og morderiske konsekvenser til trods – der har lagt en dæmper på befolkningstilvæksten. En generation er ved at vokse op, der er stærkt individualistisk indstillet, og den vil ikke blot kræve politisk indflydelse og – hen ad vejen – demokrati. Den forventer også og måske især køleskabe, vaskemaskner, biler, ferierejser, fladskærme og forbrug efter vestligt forbillede. Og hvorfor skulle den ikke også det? Det gør vi andre jo. På den anden side har man ifølge magasinet The Economist fundet ud af, at på det tidspunkt, samtlige kinesere er gået over til at bruge toiletpapir, kan man regne sig frem til, hvornår den sidste skov er borte. Landet bruger seriøst af sine egne og andres ressourcer, og regeringen er naturligvis ikke tilbageholdende på den storpolitiske scene og eksempelvis i FN, når det gælder om at forsvare sine forsyningsmæssige interesser. Halvdelen af verdens byggeri foregår for den sags skyld i Kina, og ganske vist går opgaverne hyppigt til de meget store amerikanske, britiske og franske arkitektfirmaer, der bygger kilometer af konventionel arkitektur, men måske er der også en bagvej for danske arkitekter.

Bolig til fire mio. tilflyttere

Dansk Arkitektur Center har i hvert fald taget initiativ til et projekt om samarbejde mellem på den ene side fire nyere, men til gengæld åbenlyst talenttunge danske tegnestuer – CEBRA, COBE, EFFEKT og TRANSFORM og på den anden studerende og professorer ved fire af Kinas universiteter om udvikling af fire meget store områder i fire kinesiske kæmpebyer. Dvs. byer hvis indbyggertal snilt kan være dobbelt så stort som den danske befolkning.

Udstillingen i Den Danske Pavillon beretter ikke så meget om samarbejdet – det ville også være af mindre interesse i sammenhængen – men om præmisserne for det og viser nogle af resultaterne af det. Navnlig den overordnede fortælling – rammefortællingen – er meget vellykket. Det er her, præmisser trækkes op. Vandringen fra land til by der betyder, at 400 mio. mennesker flytter fra land til by i løbet af de næste 20 år. Og vist er der millioner af mennesker, der lever halvilegalt i en slags containerbyer i metropolernes udkant, men i modsætning til mange megabyer i Sydamerika og Mellemøsten gøres der faktisk en indsats for at skaffe boliger og sikre en infrastruktur til tilflytterne.

Hvorfor er det så interessant med et samarbejde mellem danske og kinesiske arkitekter? For vores vedkommende fordi danske arkitekter faktisk kan noget særligt. Der er en meget smuk tradition i Danmark for bedre byggeskik og menneskevenlig, gennemtænkt byggeri. Det findes i hvert fald også. I mellem- og efterkrigstiden var danske arkitekter avantgarde på verdensplan – navnlig inden for boligbyggeri. Det er ikke forkert at sige – skrive – at danske arkitekter har spillet en ikke ubetydelig rolle i opbygningen af velfærdsstaten og det kvalitative samfund, vi ser hist og her rundt omkring i landet. Det er en til en vis grad tilsvarende proces, det kinesiske samfund skal igennem blot i langt større skala på ganske få år og selvfølgelig på en helt, helt anden måde.

Omvendt er projektet ikke et udtryk for en slags skjult ulandshjælp. For som udstillingens tilrettelægger, arkitekten Henrik Valeur, pointerer, er der i virkeligheden tale om en form for vidensudveksling. Danmark er jo ikke længere et enestående foregangsland på miljøområdet, andre kan i hvert fald også, og i Kina,

der med sin enorme vækstrate selvfølgelig må være plaget af miljøproblemer og være stærkt optaget af resourcespørgsmål, arbejdes der i stor skala med løsninger, der i hvert fald har imponeret den danske kuratur .

Sovebyer – nej tak

Resultaterne af møderne mellem kinesiske og danske arkitekter er som nævnt også udstillet, og de bærer på den ene side præg af, at samarbejdet kun er foregået i et halvt år – de er med andre ord skitseprægede – og på den anden side at der er tale om meget begavede løsninger, der søger at forholde sig til de resourcemæssige udfordringer.

Det må have været en interessant opgave for de danske arkitekter at skulle planlægge og designe så stort, så kompakt og til så utrolig mange mennesker. Der er tale om hele byer, men det, der gør forslagene interessante, er dels, at der ofte er tale om en integration af bolig, erhverv og institutioner – vi har altså lært af 1970ernes dumheder, da vi fordelte funktionerne arbejde, indkøb og bolig – dels at der er tale om udpræget grønne byer. Der er træer og parker og vand og genanvendelse af ressourcerne, gennemtænkt infrastruktur og sammenhæng i projekterne – hvis konsekvensen da ikke tages, og nye samfund simpelthen etableres uden for byerne. Ikke som sovebyer, naturligvis ikke, men som levende organismer. Det er med andre ord interessante forsøg på at tackle den udfordring, befolkningstilvæksten og kampen om ressourcerne stiller os overfor, og dermed bliver Den Danske Pavillon en begavet reaktion på biennalens overordnede tema. Tilmed er præsentationen præget af udtalt vitalitet og energi.

Tilsyneladende gør det Den Danske Pavillon til noget særligt hernede. En første, overfladisk og orienterende rundttur til en række af de andre nationale pavilloner tyder på, at de fleste har valgt enten at præsentere projekter af lokale genier eller indrette pavillonerne som kunstinstitutioner, men mere om det senere på ugen i anmeldelse af hovedtendenser på den 10. arkitektubiennale i Venedig.

Fem Stjerner. Den Danske Pavillon. Ved den 10. internationale Arkitektubiennale i Venedig. Giardini di Castello. Venedig. Åben dagligt 10-18. Til 19. november.

tow@berlingske.dk

www.labiennale.org

Danske på Biennalen

Den Danske Pavillon er ikke det eneste sted på Venedig-biennalen, man kan finde dansk arkitektur. I den islandske pavillon, der er indrettet i et hus bag Santa Maria della Pieta – det er den kirke, Vivaldi var tilknyttet – udstilles et meget lovende koncert- og kongrescenter til Reykjavik udformet af Henning Larsens Tegnestue og Olafur Eliasson. Og på åen San Lazzaro degli Armeni – 15 minutters sejlads fra Markuspladsen – er opstillet en mobil pavillon til udstillingsbrug udformet af arkitekt- og designstuderende ved Aalborg Universitet. Pavillonen, der er tænkt til udstillinger og demonstrationer af de fødevarer, der stammer fra Nordjylland, har en overraskende og afvekslende, kubeagtig form, der nok skal vække opsigt, og samtidig kan den dækkes af billeder, der associerer til egnens natur. På samme ø, der tidligere husede et sindsygehus, er under biennalen ligeledes opstillet Olafur Eliassons pavillonagtige værk, Your black horizon, udlånt fra en privat samler, der erhvervede den under sidste års kunstmesse.

Billedtekst:

Magic Mountains (magiske bjerge) i Chongqing er et af de begavede og gennemtænkte forslag til løsning af behovet for boliger til de millioner af kinesere, som flytter fra land til by. Projektet er et samarbejde mellem den danske tegnestue COBE og Chong- qing Universitet.